

1^E HERIJKing SPORTBELEIDSNOTA
ALBLASSERDAM 2009

EVALUATIE UITVOERINGSPROGRAMMA
(activiteiten 2013)

ALBLASSERDAM IN BEWEGING
GEZOND, ONTSPANNEND EN SOCIAAL

ALBLASSERDAM, JANUARI 2013

1. Korte terugblik

Op een interactieve wijze is in april 2009 de eerste Alblasserdamse sportbeleidsnota (hierna te noemen sportnota) tot stand gekomen. De sportnota heeft tot doel richting te geven en keuzes te maken in het beleidsveld van de sport. Tot april 2009 had de gemeente geen sportnota. Er werd veelal ad hoc sportbeleid gevoerd. Het steeds groter wordende maatschappelijk belang van sport en bewegen en de hiermee samengaan landelijke en lokale ontwikkelingen, maakte het wenselijk beleidskaders vast te stellen in een sportnota.

2. Sportnota op hoofdlijnen

Op hoofdlijnen bestaat de sportnota uit een missie (hoofdstuk 2.1) en een viertal doelstellingen (hoofdstuk 2.2.). De doelstellingen zijn vervolgens op basis van beleidskeuzes uitgewerkt in een viertal programmalijnen (hoofdstuk 5). De programmalijnen zijn uitgewerkt in een tweejarig uitvoeringsprogramma.

3. Beknopt overzicht missie, doelstellingen en programmalijnen sportnota

- **Missie**
Bevorderen gezonde en actieve leefstijl van alle burgers in elke fase van zijn of haar leven. Alle inwoners moeten kunnen sporten op een zo verantwoord mogelijke wijze, in een bereikbare en geschikte omgeving tegen een aanvaardbare eigen bijdrage en overeenkomstig eigen aanleg en mogelijkheden. De gemeente heeft als uitgangspunt het bevorderen en stimuleren van het eigen initiatief van de sportverenigingen.
- **Doelstellingen:**
 1. Stimuleren sportdeelname;
 2. In samenwerking realiseren van goed sportaanbod;
 3. Versterking kaderpositie sportverenigingen;
 4. In samenwerking zorgen voor voldoende sportaccommodaties.
- **Programmalijnen**
 1. Sportstimulering;
 2. Verenigingsondersteuning;
 3. Accommodaties;
 4. Tarieven en subsidies.

4. Herijken sportbeleidsnota

Nu, inmiddels bijna vier jaar verder, is de eerste herijking van de sportnota eveneens interactief gerealiseerd. Naast input uit de eigen organisatie heeft overleg (2x) met Sport Belangen Alblasserdam (SBA) bijgedragen aan de totstandkoming van de eerste herijking.

Bij de herijking is tevens het collegeprogramma 2010-2014, het regeerakkoord 2012 en - in beperkte mate* - het OCD-rapport 'Vrijtijdbesteding in Alblasserdam' betrokken. *Het OCD-rapport was ten tijde van de herijkingsbijeenkomsten nog niet openbaar.

5. Werkwijze herijking

Eerst is in kaart gebracht wat er vanaf de vaststelling van de nota tot december 2012 van de programmalijnen is gerealiseerd. Daarna is samen met SBA gezien of de missie, doelstellingen en programmalijnen om een herijking vragen. Vervolgens is stilgestaan bij de rollen van SBA en de gemeente. En ten slotte is het uitvoeringsprogramma geëvalueerd.

6. Realisatie 2009-2012 per programmalijn

Aan de hand van de vier programmalijnen is geïnterviewd wat in de periode 2009 t/m 2012 gerealiseerd is. De inventarisatie moest gedeeltelijk plaatsvinden via documentenonderzoek, omdat de meest bij de totstandkoming en uitvoering van de sportnota betrokken ambtenaren de organisatie Alblasterdam in genoemde periode hebben verlaten. Bij de evaluatie van het uitvoeringsprogramma wordt hier nog nader op teruggekomen. Desalniettemin geeft onderstaand overzicht een getrouw beeld.

Sportstimulering

Buurt, Onderwijs en Sport (BOS) en Breedtesportimpuls (BSI) zijn als projecten afgerond in 2010 en 2011. In het algemeen zijn de projecten als succesvol ervaren.

Voortzetting succesvolle activiteiten BOS en BSI (o.a. Kaboutersport, A-kids, Kies Hart voor sport, Jeugdland, verlengde schooldag, spinning, tennis- en honkbalclinics, club Extra, sporttoernooien, straatspeeldagen en schoolpleinactiviteiten).

Voortzetting deelname Aangepast sporten Drechtsteden.

Gronings Actief Leef Model (GALM) -project voor senioren.

Inzet sportconsulent (1 fte).

Inzet combinatiefunctionarissen (1,4 fte vanaf oktober 2012) voor a. sport en bewegen tijdens en na schooltijd (met name gericht op het bewegingsonderwijs voor de groepen 1 en 2) en b. activiteiten 55 plussers.

Verenigingsondersteuning

Jaarlijkse sportverkiezing.

Inzet van de sportconsulent.

Steunpunt vrijwilligersondersteuning (Stichting Welzijnswerk Alblasterdam).

Inzet van de combinatiefunctionarissen.

Heroriëntatie op het schoolzwemmen/betrekken verenigingen.

Organiseren van mini sportcongressen.

Ondersteuning verenigingen met problemen.

Accommodaties

Ingebruikname van het dubbel speellokaal MFC in de wijk Kinderdijk.

Buitengebruikstelling van het gymlokaal WZC aan de Esdoornlaan.

Besluitvorming nieuwbouw zwembad (concept 2521). Betrof een succesvol initiatief van de zwemverenigingen ('natte groep'). Beoogde realisatie medio 2014.

Voornemen om beheer en exploitatie binnensportaccommodaties medio 2013 onder te brengen bij een lokale stichting, dit als uitvloeisel van het Synarchisrapport.

Voornemen om medio 2014 een sportvoorziening in de wijk Kinderdijk (terrein CKC Kinderdijk) te realiseren.

Onderzoek naar verduurzaming sporthal Blokweer.

Tarieven en subsidies

De jeugdsubsidies zijn onverkort gehandhaafd.

De huurtarieven zijn maatschappelijk verantwoord, dit in relatie tot het bevorderen van de sociale infrastructuur.

Er is een nieuwe financiële verdeelsleutel Gemeenschappelijke Regeling Souburgh gerealiseerd in de vernieuwde gemeenschappelijke regeling.

Er is een nieuwe Subsidieverordening Aangepast Sporten in de Drechtsteden vastgesteld.

7. Herijking missie, doelstellingen en programmalijnen

Algemeen

Bij de afweging of één of meerdere hoofdlijnen van de sportnota aanpassing/wijziging behoeft, is eveneens gebruik gemaakt van het collegeprogramma 2010-2014, het regeerakkoord 2012 en eerdergenoemd OCD-rapport. Breed gedragen wordt dat missie, doelstellingen en programmalijnen nog onverkort aansluiten op zowel de landelijke als lokale actualiteit en prioriteiten. Enkele aanvullingen en verduidelijkingen (zie hierna) worden aanbevolen.

Specifiek

Missie

De missie spreekt over sporten. Hoewel in de sportnota ook regelmatig over bewegen wordt gesproken is het beter om in de missie ook expliciet te spreken over 'bewegen'. Het wordt dan 'sporten en bewegen'. In de sportnota wordt ook een aantal keren gesproken over het maatschappelijk belang, de sociale cohesie en het opdoen van sociale vaardigheden. Het is beter om dit duidelijk in de missie te laten uitkomen. De toevoeging wordt dan: 'De gemeente onderkent het maatschappelijk belang en wil stimuleren dat sporten en bewegen in verenigings- of groepsverband bijdraagt aan sociale cohesie en het verwerven van sociale vaardigheden.

Met deze twee aanvullingen dekt de missie het volledige spectrum van de sportnota en wordt tevens aangesloten op het (nieuwe) rijksbeleid.

Doelstellingen

Naast de vier doelstellingen wordt aanbevolen om in navolging van het rijksbeleid nog een vijfde doelstelling op te nemen. Het gaat dan om de doelstelling: "Het beter benutten van de openbare ruimte". Hiermee wordt bedoeld dat de inrichting van de openbare ruimte uitnodigt om te sporten en te bewegen. Uiteraard wordt dit belang in de sportnota ook al onderkend, maar het expliciet vermelden bevestigt het belang van een goede spreiding van voorzieningen en het zodanig inrichten van de

openbare ruimte, dat sport en bewegen zoveel mogelijk in de eigen wijk of elders in de gemeente kan worden beoefend. Dit bevordert tevens de sociale cohesie in de wijken. Deze doelstelling is zo expliciet dat een verdere uitwerking in programmalijnen niet nodig is.

Daarnaast wordt door SBA om een verduidelijking van de doelstelling 'versterking van de kaderpositie (kwalitatief en kwantitatief) van sportverenigingen' gevraagd. Hiermee wordt voornamelijk bedoeld dat de gemeente door middel van de inzet/beschikbaarheid van de sportconsulent en combinatiefunctionarissen de verenigingen helpt bij het ontwikkelen van verenigingsbeleid, vrijwilligersbeleid en deskundigheidsbevordering van het kader.

Programmalijnen (beleidskeuzes)

De vier programmalijnen zijn voldoende, met dien verstande dat de programmalijn sportstimulering in het vervolg wordt genoemd 'stimulering sport en bewegen'.

8. Herijken rol Sport Belangen Alblasserdam (SBA) en gemeente Alblasserdam

SBA

SBA treed op als belangenbehartiger en vertegenwoordiger van de gezamenlijke sportverenigingen en overige sportaanbieders. SBA is een onafhankelijk orgaan en heeft tot taak de gemeente gevraagd en ongevraagd te adviseren over alle onderwerpen, die de vorming, de uitvoering, de controle en evaluatie van het gemeentelijk sportbeleid betreffen. Zo ook de herijking van de onderhavige sportnota.

Er is geen aanleiding op deze in de sportnota neergelegde status voor SBA te herzien. Uitgaande dat het gemeentelijk sportbeleid interactief tot stand komt, is en blijft SBA voor de gemeente de eerste aangewezen partner. Een meer formele positie via bijvoorbeeld een bestuurscommissie of stichting, levert ten opzichte van de huidige status geen meerwaarde op.

Gemeente

De rol van de gemeente is regisserend, voorwaardenscheppend, ondersteunend en stimulerend. Deze rol behoeft geen aanpassing.

9. Evaluatie uitvoeringsprogramma

Algemeen

Bij de opzet van de sportnota is gekozen voor een uitvoeringsprogramma van twee jaar (2010-2011). Jaarlijks zou het uitvoeringsprogramma geëvalueerd worden. Geconstateerd is dat de evaluatie niet heeft plaatsgevonden en dat het uitvoeringsprogramma 2012 niet gemaakt is. De belangrijkste redenen hiervoor zijn (meerdere) wijzigingen in de bezetting van de functie sportconsulent en het vertrek in 2011 van de beleidsadviseur sport. Deze mutaties zijn de belangrijkste redenen dat het geplande uitvoeringsprogramma 2010-2011 niet helemaal uitgevoerd is en de uitvoering in 2012 daarom op basis van het voorliggende programma kon worden gecontinueerd. Het zwaarste accent dient het komende jaar op daadwerkelijke realisatie van het uitvoeringsprogramma 2013 (gedeeltelijk een inhaalslag over voorgaande jaren) te worden gelegd.

Hierbij is, naast de inzet door de verenigingen, de inzet van de sportconsulent en de combinatiefunctionarissen essentieel. Naast inzet dient ook gestreefd te worden naar enige continuïteit in de gemeentelijke personele bezetting, teneinde de benodigde relatie tussen de verenigingen en de gemeente daadwerkelijk inhoud te kunnen geven. Daarnaast is in de voorbije periode veel energie weggelekt naar een langdradig accommodatiebeleid, (positieve) besluitvorming inzake de bouw van een nieuw zwembad en onderzoek naar de haalbaarheid en vervolgens realisatie van een beheersstichting (binnen)sport.

Uitvoeringsprogramma 2013

Toelichting

Met het oog op het vorenstaande is in goed overleg met SBA een meer praktisch en realistisch uitvoeringsprogramma 2013 opgesteld. Afgezien wordt van een tweejarig uitvoeringsprogramma. Een jaar vooruit kijken wordt vooralsnog – mede gelet op de sterk wijzigende omstandigheden – voldoende geacht. Eind 2013 wordt dan weer het uitvoeringsprogramma 2014 opgesteld.

Gewenste effecten programmalijnen

De gewenste effecten zoals beschreven in het uitvoeringsprogramma 2010-2011 worden voor 2013 op alle programmalijnen nog als onverkort geldend beschouwd.

Activiteiten 2013 per programmalijn

1. Sportstimulering

- Doorgaan met verankering en uitbouw van succesvolle BSI- en BOS-activiteiten.
- Intensiveren van informatieverstrekking sportaanbod en de positieve effecten van sport en bewegen.
- Stimuleren sporten en bewegen in het onderwijs via inzet combinatiefunctionaris (o.a. bewegingsonderwijs groepen 1 en 2).
- Stimuleren sporten en bewegen via inzet combinatiefunctionaris voor 55 plussers.
- Sportaanbieders meer stimuleren tot het ontwikkelen van activiteiten voor volwassenen en ouderen.
- Subsidieregelingen en -mogelijkheden meer onder de aandacht brengen.
- Het maken van een overzicht over alle sportmogelijkheden in de openbare ruimte.
- Het voortzetten in 2013 van de bijdrage Stichting Aangepast Sporten Drechtsteden.
- Het periodiek (jaarlijks) meten van de leden/sportdeelname van de sportverenigingen, uitgesplitst naar leeftijdscategorieën.

2. Verenigingsondersteuning

- Continuering en verdieping van de verenigingsondersteuning.
- Organiseren van tenminste twee (thema)bijeenkomsten per jaar.
- Inzet van de sportconsulent als vraagbaak, informatieverstrekker en intermediair.
- Kennisuitwisseling (tussen sportclubs) stimuleren.

3. Accommodaties

- Stimuleren medegebruik sportaccommodaties door onderwijs, welzijn en kinderopvang.
- Oprichten beheersstichting binnensportaccommodaties (Beheersstichting Sport Alblasserdam)
- Besluitvorming en start realisatie sportvoorziening wijk Kinderdijk.
- Ondersteunen door gemeente van nieuwbouwinitiatieven sportverenigingen
- Handhaven gymnastieklokaal Weversstraat
- Ontwikkelen toekomstvisie GR Souburgh en individuele verenigingen.

4. Tarieven en subsidies

- Inventariseren subsidiesystematiek sport.
- Ontwikkelen transparant tariefstelsel sport.

10. Specifieke (aanvullende) aspecten

Visie schoolzwemmen

De gemeenteraad heeft gevraagd om een visie schoolzwemmen op te stellen met het oog op veiligheid en gedeelde verantwoordelijkheid. De ambitie is om het schoolzwemmen op te nemen als integraal onderdeel van het vigerend sportbeleid. Het aanbieden van schoolzwemmen is geen wettelijke verplichting, maar wordt bij toepassing gezien als een onderdeel van het vak lichamelijke oefening ingevolge de Wet op het primair onderwijs.

Inmiddels is de visie 'schoolzwemmen' in overleg met het onderwijsveld opgesteld. De visie is gebaseerd op de volgende uitgangspunten: doelgerichte aanpak; methodiek; gedeelde verantwoordelijkheid van ouders, school en gemeente; voorlichting naar particuliere les stimuleren en aansluiten bij sportbeleid. De operationalisering van de nieuwe visie staat gepland voor het schooljaar 2013-2014. De visie zal in de eerste helft van 2013 tevens worden afgestemd met de zogenoemde 'natte groep'.

Beheersstichting Sport Alblasserdam (BBSA)

Medio 2013 staat de oprichting van een Beheersstichting Sport Alblasserdam (BBSA) gepland. Deze stichting wordt in plaats van de gemeente verantwoordelijk voor het beheer, de exploitatie en de marketing van de binnensportaccommodaties. Het draagvlak bij de verenigingen voor deze transitie is onderzocht via bijeenkomsten met SBA. Er is voldoende draagvlak geconstateerd. Wel heeft SBA gevraagd om bij de voortgang van de transitie te worden betrokken. Onderkend wordt dat de oprichting van de beoogde sportstichting naast voordelen ook risico's met zich meedraagt. De werving van bestuursleden voor deze stichting is eind 2012 gestart.

In verband hiermee is besloten om in februari 2013 een overleg te organiseren met SBA. Doel van dit overleg is om informatie uit te wisselen en om suggesties en/of bedenkingen kenbaar te maken.

Lichamelijke oefening

Met ingang van het schooljaar 2012-2013 hebben drie van de vier besturen van de plaatselijke basisscholen besloten om het aantal wekelijkse uren lichamelijke oefening terug te brengen van twee maal 45 minuten per week, naar eenmaal 60 minuten per week, respectievelijk 45 minuten per week. De belangrijkste redenen zijn: niet iedere leerkracht is bevoegd om bewegingsonderwijs te geven; verschuiving van prioriteiten in de diverse vakken; onvoldoende bekostiging en fysieke afstand. Wel krijgen nu alle leerjaren 3 t/m 8 lichamelijke oefening door een vakleerkracht.

Deze bijna halvering staat in contrast met het streven om de jeugd meer te laten bewegen en sporten en de strijd tegen obesitas onder scholieren.

Verder valt op dat in het regeerakkoord juist wordt gesproken over meer gymlessen in het basisonderwijs. Of het rijk overweegt om aan dit streven financiële middelen te koppelen, is niet bekend. Aan de schoolbesturen is de vraag gesteld of men voornemens is om het aantal uren basisonderwijs binnen afzienbare tijd weer terug te brengen naar twee maal 45 minuten per week. Twee van de drie schoolbesturen hebben aangegeven niet voornemens te zijn om binnen afzienbare tijd meer uren lichamelijke oefening te gaan geven. Eén schoolbestuur heeft aangegeven dit wel te overwegen als er in de wijk Kinderdijk een adequate sportvoorziening wordt gerealiseerd. Hoe de schoolbesturen zullen reageren als het rijk extra financiële middelen beschikbaar stelt, is niet bekend. Het mag duidelijk zijn dat de teruggang in lichamelijke oefening wordt betreurd.

Rapport 'Vrijtijdbesteding in de Drechtsteden'

Het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) heeft in opdracht van de zes Drechtstedengemeenten een onderzoek gedaan naar de vrijetijdsbesteding in de Drechtsteden, ook in Alblasserdam. Omdat sport een belangrijke vrijetijdsbesteding is, is sport één de vijf thema's waar het onderzoek zich op richt. Omdat tijdens het herijkingsproces het rapport nog niet was vrijgegeven, is slechts een zeer beperkt aantal gegevens meegenomen bij de herijking. Het belangrijkste gegeven is dat 52% (was in 2009 50%) van de Alblasserdammers beschouwd kan worden als sporter (landelijk ligt dat percentage op 60) en dat fitness de populairste sport is. Opvallend is dat 'slechts' 20% in verenigingsverband sport. De belangrijkste redenen om te sporten zijn 'gezondheid' en 'ontspanning'. Het rapport gaat ook in op de aspecten bekendheid, gebruik en tevredenheid sportvoorzieningen.

Omdat het rapport interessante en bruikbare informatie bevat, is besloten om in het eerste kwartaal 2013 een aparte avond met SBA te beleggen, waarbij één van de OCD-onderzoekers aanwezig is. Bezien zal dan worden op welke onderdelen van het sportbeleid al dan niet bijsturing/herprioritering nodig of gewenst is. Daarnaast kunnen dan afspraken worden gemaakt op welke wijze het monitoren van de diverse gegevens zal plaatsvinden.

Crises

In de afgelopen periode heeft Nederland te maken gehad met diverse crises. Ook voor de komende jaren wordt economisch zwaar weer verwacht en komt de koopkracht van de 'gemiddelde' Nederlander - meer dan in de afgelopen jaren - onder druk te staan. Of en in welke mate dit invloed gaat krijgen op de deelname aan sport- en beweegactiviteiten is nog niet te zeggen. Daaraan

gerelateerd spelen ook zaken als de hoogte van de tarieven van de sportaccommodaties en de hoogte van de contributies van de verenigingen. Een (verdergaande) verslechtering van de koopkracht betekent doorgaans wel dat mensen op het gebied van de vrijetijdsbesteding keuzes gaan maken. Door het jaarlijks monitoren van de sportdeelname in Alblasserdam (onder andere in verenigingsverband via SBA) wordt geprobeerd zo goed mogelijk in beeld te krijgen en waar mogelijk beleid op te voeren.

Bijlagen;

- sportnota 2009;
- vrijetijdsbesteding Alblasserdam (OCD-onderzoek)
- visie schoolzwemmen